

Maribor 6 m dolgega in 2000 kg težkega morskega volka brez drobovja. V žolodcu orjaške samice so našli 20 kg teškega tuna (morska riba) in veliko volovsko kost, katero je roparica pogoltnila, ko so jo vrgli v morje z ladje, kateri je sledila. Roparica je raztrgala ribičem vso mrežo, zato jo sedaj razkazujejo proti mali odškodnini, da bi s tem krili izgubo na pokvarjeni mreži.

Obžalovanja vredni slučaji

Ukradena krava najdena že zaklana. Najemnik Ferdinand Kadiš iz št. Janža je gnal na sejm v Dravograd kravo. Med potjo je počival v krčmi, kravo pa je privezal na dvorišču, od koder mu jo je nekdo odgnal. Orožniki so prijeli tata v osebi 45 letnega Jurija Bričmana z Vrhov. Kravo so dobili že zaklano pri nekem mesarju.

Strah Pohorja ustreljen od orožnika. Pisali smo že večkrat o devetkrat predkaznovanem razbojniku in vlomilcu Francu Črepinko. Imenovani je bil decembra 1936 obsojen na triletno ječo radi vlomov in tatvin. Kot izučeni slikar je bil iz mariborske kaznilnice na slikarskem delu na Meljskem hribu. Od dela je pobegnil z znanim vlomilec Alojzom Babič. Črepinko je začel strašiti po Pohorju, kjer je vlamjal in strahoval prebivalstvo. Dasi sta dobila Sv. Bolfenk nad Mariborom in Sv. Martin na Pohorju novi orožniški postaji, se lopov ni umaknil pred orožniki. Bolfenški orožniki so zastavili vse sile, da primejo Črepinko, kar jim je tudi uspelo, dasi jim ni padel tolovaj živ v roke. Orožniška patrulja od Sv. Bolfenke je pripravila razbojniku blizu Mariborske koče nočno zasedo. Krog dveh čez polnoč je čul orožnik Bečevič v svojem skrivališču sumljiv ropot iz lede-nice, ki je oddaljena 50 korakov od Mariborske koče. Pozval je neznanca na stoj, a ta je oddal iz že pripravljenega samokresa dva strela, ki pa nista zadela. Orožnik je v silobranu odgovoril s kroglo, ki je zadela neznanca v srce. Pri smrtno zadetem vlomilcu, ki se je hotel iz ledenice oskrbeti z jestvinami, so našli ukradene

listine na ime Pungartnik. Drugo jutro po ustrelitvi so ugotovili, da gre za dolgo časa iskanega Črepinko, ki se je svojčas družil po Mariboru z že zaprtim tolovajem Pintaričem. Črepinko je bil oborožen s Fromer-pištolo s 50 naboji. Imel je nož, dva vitriha, dve dleti, nahrbtnik, 11 din, oblečen je bil v ukradeno obleko in obut v ukradene čevlje. Truplo ustreljenega tolovaja so prenesli v Slivnico pri Mariboru in so ga na tamošnjem pokopališču pokopali.

Osleparjena ženska lahkovernost. V Maribor se je pripeljala služkinja Marija Juršič iz Vukmaniča na Hrvaškem, da bi se poročila z nekim krojaškim pomočnikom Josipom Deutschmann, ki bi naj bil doma v okolici Maribora. Poroka bi naj bila zadnjo nedeljo. Pred poroko pa je ženini izgnil z nevestino delavsko knjižico, v kateri so bili njeni prihranki 1200 din.

Eksplodirala kotla in razne tatvine v novem kopališču v Slovenjgradu. V novo otvorenem kopališču v Slovenjgradu je eksplodiral kotel črpalne naprave in znaša škoda 12.000 din. Od otvoritve novega kopališča je tamkaj na delu tat. Zasebni uradniki Ani Zlebnik je neznanec ukradel zlato uro. Druga ura je zgnila uradniku Zdravku Feruču, medtem ko je bil tudi trgovec Vinko Rozman ob listnico z 900 din. Orožništvo je že izsledilo drzna uzmo-viča. Gre za dva dečka, ki sta se mudila v Slovenjgradu na letovišču.

Hitro prijet tat motornega kolesa. V Zg. Žerjavih pri št. Lenartu v Slov. goricah so ustavili orožniki 28 letnega Karla Veseli, elektromehanika in češkoslovaškega državljanca, ki se je pripeljal z motornim kolesom. Ker se vozač ni mogel izkazati s pravičnimi listinami, so ga odvedli na orožniško postajo v št. Lenart. Pri zaslišanju je izpovedal, da se je priklatil pred dvema mesecema v našo državo in ga je policija v Celju zadržala v zaporu. Ko je bil 2. avgusta na delu v garaži celjske policije brez nadzorstva, je ukradel motorno kolo in pobegnil. V Slov. Bistrici mu je zmanjkalo bencina. Nadaljeval je pobeg peš in le na-

Malarija zadržuje dobrobit človeštva

Že stari Egipčani so zelo trpeli na malariji, kar je razvidno iz starega testamenta, kjer so imenovali to vročinsko bolezen »ljudsko moro«. W. H. S. Jones piše celo v svoji knjigi »Malarija in grška zgodovina«, da je vzrok temu pripisovati padcu grške klasične izobrazbe. Glavni vzrok temu pa je močvirnata zemlja. Mnoge rodovitne pokrajine so v 5. stoletju pr. Kr. zapadle tej kugi. Igra »Ose« od Aristophanesa nam predstavlja, kako se je Attica okužila in »kako so izumrli rodovi ter njihovi voditelji«. »Tlati, ki pijejo vodo močvirja,« pravi oče medicine, »so suhi in imajo ubožene prsi.« — Tudi padec Rima je pripisovati tej bolezni. Tacitus poroča, da so galilejske in germanske čete taborile v bližini vatikanskega griča in so postale hudo bolne prav zaradi stoječe vode, ki je tam izhlapevala in s tem okužila zrak po vsej okolici. Pisci tistega časa pripovedujejo, da se je velik oblak razpel čez Monte Mario (severozapadno od Rima) in okužil zrak, tako da je postalo zelo soparno. Nato je pričelo deževati in pokrajina se je spremeni-la v eno samo močvirje, nato pa je zopet postala strašna vročina. Na stotine čet je takrat umrlo in Rim je izgubil v tistem času pač 20.000 prebivalcev zaradi malarije. In ko so Skoti v 17. stoletju hoteli kolonizirati srednjo Ameriko, se jim je ta poskus razbil zaradi malarije in rumene mrzlice. Dve stoletji pozneje sta bili tudi ti dve bolezni glavni vzrok, da se je razbil načrt za Panama-kanal od Ferdinanda de Lesepesa. — Odkar se je pa v kinini našlo specifično zdravilno sredstvo, je malarija mnogo izgubila na svojih strahotah. Naravni produkt kinin je zdravilno sredstvo, katerim se ne more primerjati nobeno drugo. Po mnenju mednarodne komisije za malarijo je dandanes najbolj uspešno zdravljenje malarije s kininom in se jemlje dnevno 1—1,2 g kinina skozi 5—7 dni, ne da bi bilo potrebno ponovno zdravljenje. Ponovni pojavi se zdravijo po istem načinu. Kot protisredstvo pa priporoča komisija dnevno 0,4 g skozi vso malarijsko sezono.

vzdol se je vozil, dokler ni bil prijet v Zg. Žerjavih. Ukradeno motorno kolo je vredno 4000 din. Veseli je bil baže v svoji domovini obsojen zaradi uboja poročnika na poldrugo leto in ni izključeno, da ni utel tudi iz zapore v Češkoslovaški. Na mariborskem okrožnem sodišču mu bodo že izprašali vest.

Vlomilec in tat prijeta. Orožniki iz Loke pri Žusmu so prijeli tihotapca s saharinom Jožefa Cizel iz Globokega pri Brežicah, ker je pri razpečevanju saharina tudi vlam-

Narod, ki ne pozna raka

Zamorci, ki pripadajo tako imenovanim zamorcem Matehe, ne poznajo bolezni raka. Ni pa ta zadeva tako razveseljiva, kakor se na prvi pogled zdi. Ti zamorci namreč tako naglo umirajo, da znaša pri njih povprečna življenjska doba le 19 let. Ker pa je bolezen raka v prvi vrsti bolezen višjih življenjskih let, je razumljivo, da ne poznajo raka, ker pač prezgodaj pomrjejo.

Usoda urednikov najstarejšega lista

V Pekingu na Kitajskem izhajajoči list »Cing-Pao« obhaja letos 1025 letnico svojega obstoja. List je bil od svoje ustanovitve neodvisno glasilo ter je zaradi tega imel velike

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

X. poglavje

Fotografija ponarejevalca Fr. Rupnika

Pravkar smo beležili, kako je nanek usoda, da je dajal isti dan, 21. marca 1927, ko je umrl za jetiko v mariborski kaznilnici Jurij Potočnik, odgovor pred sodiščem za ponarejevalske zločine Franc Rupnik, kateri se je tako spretno zagovarjal kot Potočnikov soobtoženec 26. maja 1926 v Mariboru, da so mu prisodili le trimesečni zapor, katerega pa je odsedel v preiskavi in je bil takoj po razglasenju sodbe izpuščen na svobodo.

S smrtjo Jurija Potočnika zadeva najspretnost slovenskih ponarejevalcev nikakor ni zaključena. Nadaljeval jo je z občudovanja vredno spretnostjo še leta in leta resnični ponarejevalski mojster Franc Rupnik, ki se je znal izmikati in kljubovati oblasti

30

dobrih deset let z vso drznostjo in največkrat pa s preračunano previdnostjo ter srečo.

Ker bodo pripovedovala naslednja poglavja o Rupniku ter njegovih novih sopomagačih, moramo poudariti v boljše razumevanje nadaljnega nekatere posebnosti Rupnikove nadarjenosti in istočasno zgrešenih nerodnosti.

Parkrat smo že naglašali, da se je odlikoval Rupnik z izredno prirojeno nadarjenostjo, katero je izpopolnil s študiranjem fotografske umetnosti, v koje posebne tajnosti in natančnosti ga je uvedel med svetovno vojno v Slov. Bistrici fotograf egipčevskega kralja.

Rupnik se je dobro zavedal, da mu ni kos v ponarejevalski umetnosti nikdo. Zavest znanja je razpihala v njem toliko strasti za potvarjanje, da se je podajal kljub obsodbam in neprestani nevarnosti vedno znova ter znova na prepovedano pot ponarejanja, dasi ga je komaj preživljala in ni užival nobenih ugodnosti, kaj šele koristi!

Kakor je bil Rupnik sam zase izredno pretka in zviti, je imel po Potočnikovi smrti največjo smol in izbiri zaupnikov in sopomagačev. Na tem polju ga

ljal predvsem v učiteljska stanovanja ter kradel, kar mu je prišlo pod roko. Orožniki so zgrabili Cizla, ko je zbežal proti Metinju in je tičal do nosa v vodi potoka. — Isti orožniki so predali roki pravice 18 letnega Jožefa R., ki je rodom iz Loke pri Žusmu, pristojen pa v občini Šmarje. Imenovani je ukradel devet koles, katera je razprodal po smešno nizki ceni po Pilštajnu, Sv. Juriju ob juž. žel. in Slivnici.

Pojasnjeno krvavo dejanje v občini Loka pri Zidanem mostu. »Slov. gospodar« je poročal, da so našli v Širju v občini Loka pri Zidanem mostu 13. julija zaklanega posestnika Franca Zajca. Takoj je bilo jasno, da je postal Zajc žrtev zločina. Sum je padel na mlajšega tujca, ki se je mudil dan poprej v hiši zabodenega. Neznanec se je ponudil Zajcu, da mu bo naredil denar. Za potvorbo pa rabi več pravih bankovcev, katere mu je lahkoverni posestnik, in sicer dva po 500 din, tudi izročil. Ko je šel Zajc v noči na opozorilo svoje žene pogledat, kaj dela skrivnostni tujec v sosedni koči, jo je bil slepar že popihal. Zajc je stekel za goljufom, a je plačal poskus, da bi zagrabil lopova ob robu gozda, z življenjem. Oblast je skrbno poizvedovala za pobeglim morilcem, katerega so prijeli zadnje dni orožniki v krčmi naselja Brod pri Dravogradu. Gre za nekega Rudolfa Černovšek, kateri je po prvotnem zanikanju priznal krvavo dejanje v Loki. Zločin je bil rojen leta 1895 v Leobnu, pristojen pa je v Novo Štifo. Izpovedal je, da ga je na pobegu Zajc dohitel in ga je napadel s krepelcem. Prišlo je do boja na življenje in smrt. Černovšek se je obranil napadalca z nožem in je po zločinu pobegnil v hribe v smeri proti Gornjemu gradu, kjer je zagrešil več sleparij. Od tam je poskušal pobegniti v Avstrijo, od koder so ga izgnali po priključitvi k Nemčiji. Ko se je klatil po severnem delu Slovenije, je prišel v stike s člani Pintaričeve tolovajske družbe. Aretirani Černovšek ima sigurno še marsikaj na vesti.

Gorenjski vlomilec za zapahi. Kmetije po okolici Kamnika je dalje časa strahoval

35 letni Jože Preklet iz občine Kamn. Bistrica, ki je po poklicu tat ter vlomilec. Pred orožniki se je skrival nad eno leto in ga je zasačila šele zadnje dni kamniška orožniška patrulja. Orožnikom je priznal sedem vlomov, katere je izvršil v Sovinji peči, Palovčah, Županjih njivah, na Vrhopolju in v Samotnem mlinu. Nevaren je bil tudi pastirskim kočam po Veliki in Mali planini, katere so pripravili smučarji za smuk in so jih oskrbeli z živžem in odejami.

Napaden in hudo poškodovan. V Rožni dolini pri Ljubljani so napadli neznanci Hermana Rakovca, kleparskega pomočnika, katerega so prepeljali po napadu v ljubljansko bolnišnico z nevarnimi poškodbami po hrbtu, glavi in ostalih delih telesa.

Izpred sodišča

Pijani avtomobilist obsojen na enoletni zapor. Poročali smo že, da je 13. julija zjutraj pijani Václav Petruška, brezposelni trgovski pomočnik s Tezna pri Mariboru, v Košakih smrtno povozil tovarniško delavko Marijo Renner, ki je bila na potu v tovarno. Petruška je bil obsojen v Mariboru 5. avgusta na enoletni zapor in na plačilo raznih stroškov.

★

Slovenska Krajina

Beltinci. V nedeljo, 31. julija, je imelo naše prosvetno društvo tombolo, ki je z ozirom na slabo obetajoče se vreme bila primeroma dobro obiskana. Glavni dobiček, moško kolo, je dobil 18 letni Sreš Martin iz Bratonce, a lepo uro bogoslovec Franc Glavač. Po tomboli je bila vrtna zabava, kjer so nekateri vročekrvneži stalno izživali, toda radi razsodnosti pametnejših ljudi do običajnih pretefov ni prišlo. — Pretekli teden je v naši občini, v vasi Bratonce, umrla najstarejša ženska, ki je bila stara 99 let in še en mesec povrh. Lepa starost!

Beltinci. 2. avgusta je umrla v Markiševcih gospa Pereša, soproga pri nas rojenega in v M. Središču živečega gostilničarja. Gospodu sopro-

gu, ki je pri nas kot gostilničar bil precej priljubljen, naše sožalje!

Filevel. Z bliskovito naglico se je raznesla vest, da je nenadoma umrl komaj 30 letni Trajbarič. Po večerji je še dobro razpoložen legel k počitku, a ko se je po prvem spancu zbudil, je tožil, da mu je slabo, zato je prosil ženo za svečo. Žena, ki na te besede ni polagala tolike važnosti, je stopila k sosedovim, da bi zaradi sigurnosti koga poklicala. Toda ko se je vrnila, je na svoje veliko presenečenje našla moža že mrtvega. Rajnikov pogreb je bil 30. julija. Žaljujoči soprogi s tremi otročki izrekamo naše sožalje!

Turnišče. Prejšnjo nedeljo se je zgodila pri nas manjša prometna nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala druge žrtve kot zdrobitev kolesa. Iz smeri Renkovci—Turnišče je na motornem kolesu privozil g. Klepec Joško ml., a njemu naproti je na kolesu pripeljala 12 letna Barica Polanšek. Pri Tivadarjevi trgovini sta trčila, kar je imelo za posledico, da se je kolo zlomilo in da sta se oba vozača precej ustrašila. Priporočljivo bi bilo, da bi vozniki skozi naselja vozili nekoliko počasneje in previdneje. — Nikakor ne dela časti in ponosa naši občini dejstvo, da se pretepi stalno ponavljajo. Čudno namreč zveni, ko človek vedno posluša isto pesem, da so tega in tega stepli in da se pri tem spozabljajo tudi taki, od katerih bi človek vse drugo pričakoval.

Kobilje. 1. avgusta je prišla na jugoslovansko-madžarsko mejo komisija, da ugotovi dejanski stan, kako je bil ponoči 25. julija obstreljen neki obmejni stražnik. Komisija je razpravljala ves dan, a rezultat ugotovitve je ostal tajen, ker je to pač vojaška zadeva. Govorijo pa čudne stvari, ker v takih primerih ljudje vedno kaj pristavijo.

Trnje. Pred dnevi se je pri nas smrtno ponesrečil Vuk Štefan, doma iz Trnja. Vozil je namreč gnoj in ko je pri mostu hotel stopiti na voz, mu je spodletelo ter tako nesrečno padel, da je z glavo zadel v sence, kar je bilo zanj usodno in je kmalu nato umrl.

Brat ubil z motiko brata. Vso Slov. Krajino je bridko zadel žalosten krvav dogodek, kateri se je zgodil v Gornji Lendavi. 15 letni Aleksander Györgyek je izmaknil svojemu 48 letnemu bratu in posestniku Francu 800 din, dva samokresa in vžigalnik. Ker je brat zvedel za tatvino, se je mlajši bal, da bi ga ne izročil orožnikom. Ko se

niso ničesar naučile številne najslabše izkušnje. Zatekal se je zopet in zopet na deželo, kjer si je poiskal sotrudnike in razpečevalce med najbolj neizkušenimi kmeti, obrtniki in mešetarji. Njegovim družbam so pripadale celo ženske, katere so znane kot najmanj zanesljive tovarišice pri tako tveganem podjetju, kakor je ponarejanje bankovcev.

V največji zagrizenosti in prežetosti od ponarejevalske strasti Rupnika ni oplašila ječa in ne neprestana zalezovanja orožnikov in neprevidna brbljanja tovarišev.

Mojster ponarejevalske umetnosti se je oklepal stroke nepoboljšljivo.

Kakor je bil nespreten v izbiri družbe sopomagačev, tako mu je bila naklonjena usoda, kar tiče izvožanja sedežev ponarejevalnic in skrivališč pred orožniki in policijskimi agenti, kateri so ga parkrat prepodili iz varnih gnezd po blebetavosti drugih, a ga niso mogli zgrabiti.

Po vsakem posrečenem pobegu je domnevala zasledujoča oblast pretkanega lisjaka bogznaj kje na jugu naše države, kjer je laže zabrisati sled pred preganjajočo roko pravice, a se je skrival prefrigani

starec vsikdar prav v bližini kraja, iz katerega je moral pobegniti.

Čas skrivanja pred zasledovalci je uporabil v to, da si je izbral takoj drugo podeželsko zatočišče, katero je spremenil z novo denarno pomočjo lahkovernih kmetov v ponarejevalnico z najbolj modernimi ponarejevalskimi potrebščinami.

Ravno zaradi tega, ker ni nikoli bežal pred tirajočo ga oblastjo kam daleč in se je potuknil v kak še bolj skrit kot njemu dobro znane okolice, je vodil za nos leta in leta orožnike, kateri so z vso vnemo poizvedovali za njim in so ga iskali povsod, le po okolici skrivališča ne, iz katerega se je izmuznil v zadnjem trenutku.

Rupnik ni bil samo mojster nad mojstri kar zadeva potvarjanje, ampak se je znal izmikati ter skrivati, kakor bi ga bil izvežbal tudi v tej spretnosti čarodej egiptovskega kralja.

Taka je torej fotografija preizkušenega prefriganca Rupnika, ko sedi na zatožni klopi 21. marca 1927, in tudi pozneje po prestani kazni v mariborski kaznilnici in na novih potih v svobodi do zopetne končne slučajne izsleditve ter obsodbe.

(Dalje prihodnjik)

spore z različnimi vlada-mi. Pri tem je moral pretrpeti čisto občutne kazni. V 1025 letih svojega obstoja so bili 803 njegovi uredniki usmrčeni. — Torej časnikarski posel ni tako prijeten!

Slepar

Pariška policija je aretirala pustolovca z imenom Leon Bogat z otoka Guadelupe, ki se je v Ženevi izdajal za predstavnika abesinskega cesarja. Slepar si je bil v Parizu preskrbel diplomatski potni list in se vozil po mestu z ukradenim avtomobilom. V Parizu je skušal možakar priti v stik z inozemskimi diplomatskimi zastopniki, da bi iz tega izbil zase gmotne koristi.